

ประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

Effectiveness of Missions of Chaiyaphum Provincial Administration
Organization Affecting Elderly People Quality of Life in Province

¹จริยา ศิริพันธ์ และ ²ทวี รักสกุล

¹Chariya Siriphan and ²Tawee Raksakul

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University, Thailand

E-Mail: ¹chariyasiriphan@gmail.com, ²t_raksakul@hotmail.com

Received April 18, 2022; Revised May 17, 2022; Accepted July 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และ 3) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พื้นที่วิจัยคือจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน โดยวิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้วิจัยมี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมานในการวิจัยเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในภาพรวมพบว่าประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมพบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง 3) ประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประสิทธิผลในการกิจส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01.

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ; องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

Abstract

This article aimed to 1) study the quality of life of the elderly of Chaiyaphum Provincial Administrative Organization; 2) study the effectiveness of the mission to promote the quality of life of the elderly of Chaiyaphum Provincial Administrative Organization; and 3) study the level of effectiveness in the quality of life promotion mission of Chaiyaphum Provincial Administrative Organization. Elderly people influence the quality of life of the elderly in Chaiyaphum Provincial Administrative Organization. The research model was a combined research method. The research area was Chaiyaphum, a sample of 400 elderly people aged 60 years and over in Chaiyaphum Province, who used a random sample selection method by calculating the sample size from the Krejcie & Morgan table. Two types were questionnaires and in-depth interviews. Data were analyzed using descriptive statistics, inferential statistics in quantitative research, and qualitative research data were analyzed by content analysis and writing a descriptive lecture.

The results showed that: 1) the overall effectiveness of the mission to promote the quality of life of the elderly found that the overall effectiveness of the mission to promote the quality of life of the elderly was at a high level; 2) the quality of life of the elderly of Chaiyaphum Provincial Administrative Organization was found to have a moderate level of quality of life; and 3) the effectiveness of the mission to promote the quality of life of the elderly that affects the quality of life of the elderly of Chaiyaphum Provincial Administrative Organization found that the effectiveness of the mission to promote the quality of life of the elderly in the overall quality of life of the elderly was statistically related at the 0.01 level.

Keywords: Effectiveness; Elderly people quality of life; Chaiyaphum Provincial Administration Organization

บทนำ

ผู้สูงอายุเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่โรคแต่เป็นไปตามวัยขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม จากจำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุโลกได้มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การอนามัยโลก ได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ สังคมผู้สูงอายุ (สัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10) จะเห็นได้ว่าจังหวัดชัยภูมิปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2560) ได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว โดย

พิจารณาจากจำนวนประชากรที่มีอยู่ทั้งสิ้น จำนวน 1,138,199 คน มีผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 181,589 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งประชากรทั้งสิ้นในแต่ละปีมีผู้สูงอายुर้อยละ 13.5, ร้อยละ 14.3, ร้อยละ 14.9, ร้อยละ 15.4 และร้อยละ 16.0 ตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ, 2559)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพผู้สูงอายุ โดยเน้นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง และดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงให้เข้าถึงบริการทางการแพทย์ และได้มีการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีกิจกรรมการส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ กิจกรรมการบริหารงานชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดชัยภูมิให้เข้มแข็ง กิจกรรมการดูแลสุขภาพกายใจที่ดีของผู้สูงอายุ กิจกรรมการดูแลสุขภาพและโภชนาการของผู้สูงอายุ กิจกรรมการแพทย์ทางเลือกและการรู้เท่าทันโลกในผู้สูงอายุ กิจกรรมสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุที่พึงได้รับตามพระราชบัญญัติ

ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของสำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีผู้สูงอายุเกือบร้อยละ 50 ที่ยังคงทำงานหารรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสามารถพึ่งตนเองได้ แต่ในภาพรวมแล้วผู้สูงอายุยังมีรายได้จากบุตรคู่สมรส เงินบำนาญบำนาญ ดอกเบี้ยเงินออม และเบี้ยยังชีพจากทางราชการด้วย ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 162,372 คน (คิดเป็นร้อยละ 89.4 ของผู้สูงอายุทั้งหมดของจังหวัดชัยภูมิ) และมีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้พิการ จำนวน 24,094 คน (คิดเป็นร้อยละ 13.3 ของผู้สูงอายุทั้งหมดของจังหวัดชัยภูมิ) เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านอื่น ๆ พบว่า ยังมีผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมประจำวันพื้นฐาน ร้อยละ 6.7 ของผู้สูงอายุทั้งสิ้น เป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้และสมควรได้รับความช่วยเหลือ ร้อยละ 1.2 เป็นผู้ป่วยเรื้อรังติดเตียงติดบ้านร้อยละ 1.2 นอกจากนี้ ยังมีผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อม และสุขภาวะถึงจะมีเพียงเล็กน้อย แต่ต้องให้ความสำคัญกับพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้สูงอายุ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ, 2559)

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดชัยภูมิ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “ประสิทธิผลในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดชัยภูมิให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีความสุขและได้รับความคุ้มครองจากสังคม ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการซึ่งได้มาซึ่งผลผลิตหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นไปตามแผนการ คือ มีความคุ้มค่าและความเสียหายในระหว่างขั้นตอนการผลิตให้น้อยที่สุด โดยมีการคำนึงถึงขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการบรรลุเป้าหมายให้มีความคุ้มค่ามากที่สุด หรือที่เรียกว่า ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ประสิทธิผลขององค์การเป็น เรื่องของการพิจารณาว่า องค์การประสบความสำเร็จเพียงใดในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้สำหรับคำว่า เป้าหมายขององค์การนั้น (พิทยา บวรวัฒนา, 2552)

สรุปได้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง ระดับความสามารถของหน่วยงานในการดำเนิน ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสัมพันธ์และสอดคล้องกับ บริบทขององค์การ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ คือ วัยที่คนมีอายุยาวนานจนสังขารเริ่มเสื่อมถอยลง ความชราเป็นผลของการสูญเสียอย่างช้า ๆ และไปเรื่อย ๆ ของความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ของร่างกายรวมทั้งเนื้อเยื่อต่าง ๆ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นกลุ่มพึ่งพิงทางสังคมอย่างยาวนาน ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชนกับสังคมที่ก้าวเข้าสู่ประชากรสูงอายุ (กันนิษฐา มาเห็ม และคณะ, 2563) ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังมักประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากการเกษียณทำให้มีรายได้ลดลง แม้บางรายยังคงทำงานหารายได้ แต่รายได้มักต่ำกว่าวัยหนุ่มสาว ทำให้ขาดหลักประกันในชีวิต รวมถึงด้านสัมพันธภาพทางสังคม เป็นผลกระทบจากความรู้สึกการมีคุณค่าในตนเองลดลง มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยลง ไม่พึงพอใจในชีวิต ขาดการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและบุตรหลาน เข้าสู่สังคมน้อยลง เกิดการแยกตัวออกจากสังคมเข้าสู่สภาพปัญหาด้านจิตใจ (Mahem & Nuntaboot, 2018; Nualsithong, Phuchongchai & Buajan, 2020) การสร้างวิถีการดำเนินชีวิตให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตโดยเฉพาะผู้สูงอายุ ในทุกกิจกรรมของชีวิตประจำวัน มี

สุขภาพร่างกายดีสามารถดูแลตนเอง ฟังตนเองได้ตามสมควร ยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต เป็นการดับทุกข์ทางกายและทางจิตใจในช่วงเวลาที่เหลืออยู่น้อย ก่อให้เกิดความสุข อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามปกติไม่เกิดปัญหาใด ๆ (พระปลัดสมชาย ดำเนิน และ พระมหานันทวิทย์ อธิราษฎร์, 2562)

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์ และคณะ (2540) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตการรับรู้ถึงพลังกำลังในองค์การอนามัยโลกชุดย่อ 26 ตัวชี้วัดฉบับภาษาไทย (WHO QOL – BREF – THAI) ประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้ ด้านร่างกาย (physical domain) ด้านจิตใจ (psychological domain) ด้านสังคม (social relationship) และด้านสิ่งแวดล้อม (environment)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการพัฒนาด้านคุณภาพ สุขภาพ เศรษฐกิจสังคม การศึกษา การเมืองการปกครอง ซึ่งรวมเอาทุกด้านของมนุษย์ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแต่เป็นไปตามความต้องการของบุคคลเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยได้รับการยอมรับจากสังคมที่ตนอยู่โดยทั่วไป คุณภาพชีวิต หมายถึงการที่บุคคลสามารถดำรงชีวิต และดำเนินกิจกรรมทั้งหลายของชีวิตด้วยพลังกำลังและความรู้ ความสามารถทั้งปวงที่ตนมีอยู่ด้วยความราบรื่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ตามสมควร

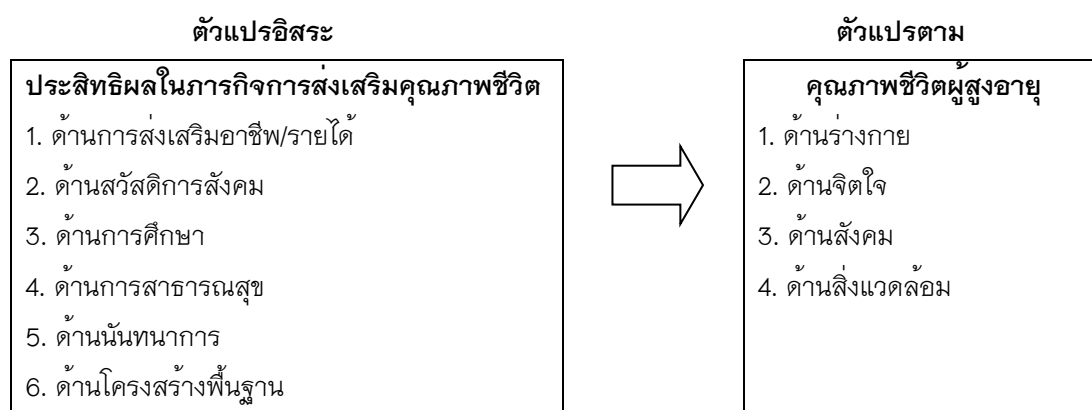
3. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อผู้สูงอายุ

การจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองด้าน การสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีคนชรา และผู้ด้อยโอกาส และแผนปฏิบัติการได้กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2545 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 ได้ถ่ายโอนภารกิจ 6 ด้าน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ซึ่งโดยหนึ่งในหก ด้านนี้ได้แก่ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ภารกิจใหญ่ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2558) ได้แก่ 1) ภารกิจด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ การส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ การส่งเสริมอาชีพการรวมกลุ่ม และการค้นหาความต้องการของ ประชาชนในเรื่องจะเป็นหน้าที่ของ อบท. ทั้งหมด 2) ภารกิจด้านสวัสดิการสังคม ได้แก่ การสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก เยาวชน สตรีคนชราและผู้ด้อยโอกาส เช่น ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน สถานสงเคราะห์คนชรา การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา คนพิการ รวมทั้งงานควบคุมหอพักเอกชนและการฉาปนกิจสงเคราะห์ซึ่งงานเหล่านี้จะถ่ายโอนให้ อบท. ทั้งหมด 3) ภารกิจด้านการศึกษา ได้แก่ งานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษานอกระบบ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและห้องสมุดประจำตำบล มอบให้เทศบาลและ อบต. เจ้าของพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการส่วนห้องสมุดประจำอำเภอ หรือจังหวัดมอบ อบจ. เป็นผู้ดูแล 4) ภารกิจด้านการสาธารณสุข คือ กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมป้องกันดูแลรักษาสุขภาพขั้นพื้นฐาน และ การป้องกันควบคุมโรคติดต่อ จะถ่ายโอนไปให้ อบท. เป็นผู้ดำเนินการ 5) ภารกิจด้านนันทนาการ ได้แก่ การส่งเสริมกีฬา อาทิจานดูแลรักษา สนามกีฬา งานก่อสร้างลานเอนกประสงค์การ

จัดหาอุปกรณ์กีฬา และโครงการลานกีฬาอเนกประสงค์ ระดับตำบล โดยในส่วนของสนามกีฬาระดับจังหวัดมอบให้ อบจ. รับผิดชอบดูแล 6) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการดำเนินการ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่และที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด ได้แก่ การแก้ไข ปัญหาชุมชนแออัด และการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และปัจจัยด้านการให้คุณค่าในตนเอง (อภินันท์สนน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และ สุรัชย์ ปิยานุกูล, 2559 สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นปกติสุข (สมคิด เทวกระโทก, 2560)

ดังนั้น การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่า ประสิทธิภาพในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ คุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะได้รับการส่งเสริมจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านนันทนาการ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 16 อำเภอ จำนวน 173,274 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ให้ได้จำนวนตามที่ต้องการได้ตามสัดส่วนในแต่ละอำเภอที่กำหนดแล้วจับฉลากแบบง่าย (Simple sampling)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร คือ 1) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และบริหารองค์การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอและตำบลในจังหวัดชัยภูมิ หรือ 2) ผู้บริหารหรือตัวแทนด้านสาธารณสุข ตำบลในจังหวัดชัยภูมิ หรือ 3) ผู้บริหารหรือตัวแทนด้านพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิจำนวน 3 คน ผู้บริหารหรือตัวแทนด้านสาธารณสุขจำนวน 3 คน ผู้บริหารหรือตัวแทนด้านพัฒนาสังคมจำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาและทบทวนเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพสมรส 4) รายได้ 5) ระดับการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ 2) ด้านสวัสดิการสังคม 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านการสาธารณสุข 5) ด้านนันทนาการ 6) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมจำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ, 2540) จำนวน 26 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบคำถามปลายเปิด รวมจำนวน 1 ข้อ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) โดยมีการจัดทำแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วย 6 ด้าน 1) ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ 2) ด้านสวัสดิการสังคม 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านการสาธารณสุข 5) ด้านนันทนาการ 6) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ S.D. นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตาราง

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic)

- วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยใช้ Pearson's product-moment correlation coefficient

- วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data)

ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสามเส้า (triangulation) เพื่อให้ข้อมูลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทบทวนข้อมูล ดังนี้ การตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทบทวนข้อมูล

ผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 81.0$, S.D. = 10.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิผลในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านนันทนาการ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ ด้านการสาธารณสุข และด้านการศึกษา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

3. ระดับประสิทธิผลในการจัดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีอำนาจการทำนาย (R^2) 0.144 ซึ่งหมายความว่า สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 14.4 จากการเข้าสมการ พบว่า ประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านการศึกษา (X_3) ด้านการสาธารณสุข (X_4) และภาพรวมประสิทธิผลในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (X_7) มีผลต่อคุณภาพผู้สูงอายุในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P\text{-value} < 0.01$ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงถดถอยพหุคูณ ประสิทธิภาพในการจัดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	P – value
Constant	60.493	2.585		23.403	< .0001
ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ (X_1)	1.068	2.065	0.241	0.215	.830
ด้านสวัสดิการสังคม (X_2)	3.272	2.065	.229	1.585	.114
ด้านการศึกษา (X_3)	4.045	2.039	.295	1.984	.048*
ด้านการสาธารณสุข (X_4)	3.277	1.441	.297	2.274	.023*
ด้านนันทนาการ (X_5)	2.667	1.790	.192	1.490	.137
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (X_6)	2.167	1.617	.160	1.341	.181
ภาพรวมประสิทธิผล (X_7)	20.998	7.216	1.381	2.910	.004*
R = 0.379 R ² = 0.144 Adj. R ² = .132 SEE = 9.852 F = 11.992**					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง โดยคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเพราะว่า ผู้สูงอายุยอมรับในภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายที่จะต้องเข้าสู่วัยผู้สูงอายุว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่ต้องเผชิญ การที่ยังมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระให้แก่ผู้อื่น การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง และผู้สูงอายุยังสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้ในพื้นที่ของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรภรณ์ พัฒนา (2560) พบว่า ระดับ

คุณภาพชีวิตและมีความพอใจในสุขภาพตนเอง ด้านสิ่งแวดล้อมมีความพอใจกับสภาพบ้านเรือน ความรู้สึกที่ว่า ชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัย และความพอใจที่สามารถไปใช้บริการสาธารณสุข และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาริน สุขอนันต์ และคณะ (2554) พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านนันทนาการ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ ด้านการสาธารณสุข และด้านการศึกษา มีประสิทธิภาพการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้เพราะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีการปรับตัวในการปฏิบัติ ผู้สูงอายุมีการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่น ได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นในชุมชนได้งานให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิมีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจะนำไปสู่การวางแผนส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ถูกต้องตามความต้องการ เช่น การสำรวจปัญหาที่อยู่อาศัย การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดค่ายดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การสำรวจความต้องการในการพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมโดยสนับสนุนโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมคิด แทวกระโทก (2560) พบว่า ด้านที่อยู่อาศัย องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนการปรับปรุงทางเดินสำหรับผู้สูงอายุ ด้านสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในชุมชนควรจัดกิจกรรมหรือโครงการในวันสำคัญต่าง ๆ โดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นครอบครัว

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และภาพรวมประสิทธิภาพในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีผลต่อคุณภาพผู้สูงอายุในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านการศึกษา มีการดำเนินการส่งเสริมโดยสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวม ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุมีความพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัย มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น พอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญาณัฐ ไพศาล (2561) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของภาครัฐในประเทศไทยปัจจุบันเป็นนโยบายที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงความสามารถในการเรียนรู้ของตนที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีผู้อื่น เพื่อสอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ของผู้สูงอายุ สร้างการพัฒนา บุคลิกภาพ และทักษะในการติดต่อสื่อสารโดยภาพ รวมนโยบายนี้ มุ่งเน้นเสริมสร้างการปรับตัวทั้งทาง สังคมและจิตใจแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งการประเมินวินิจฉัยสภาพ ปัญหา เมื่อตัดสินใจต่อ บริการที่ผู้สูงอายุควรได้รับ และการส่งต่อไปรับบริการยังแหล่งอื่น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความต้องการของผู้สูงอายุ อย่างเสมอภาคและเป็นขั้นตอนที่มีความสมบูรณ์แบบและมั่นคงต่อชีวิตผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการด้วยความต้องการของผู้สูงอายุเรียกว่า Model Building

R: Recreation/ ด้านพัฒนาการ
E: Education / ด้านการศึกษา
S: Social welfare / ด้านสวัสดิการสังคม
P: Public health / ด้านสาธารณสุข
I: In terms of career promotion / Income ด้าน การส่งเสริมอาชีพ / รายได้
I: Infrastructure / ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

Top view

R: Recreation การสร้างการรับรู้ในการเข้าร่วมเสริมสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านโครงการที่ผู้สูงอายุ ที่ส่วนร่วมในการส่งเสริมความสมดุลการปรับตัวและจิตใจให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เปิดรับโอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม

E: Education การเปิดโอกาส สร้างโอกาส ทางการศึกษา โดยส่งเสริมโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้สูงอายุ ทุกเพศ ทุกวัยในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

S: Social welfare การส่งเสริม สุขภาพ การรักษาพยาบาลที่เหมาะสมรัฐจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากขึ้น กว่าเดิม มีความปลอดภัยในชีวิต สร้างความสะดวกสบายตามบริการของรัฐ สังคมให้การยอมรับ และจัดสรรความลงตัว ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

P: Public health การจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพประจำปีแก่ผู้สูงอายุ มีการสนับสนุนการดำเนินการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ของโรงพยาบาลทั่วไป ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึง บริการต่าง ๆ เช่นฟื้นฟูสุขภาพ มีการป้องกัน มีการรักษาเร่งด่วนและต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวม ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

I: In terms of career promotion / Income การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ให้ตรงกับความสามารถ เป็นโอกาสให้ผู้สูงอายุ ได้ประกอบอาชีพตรงกับความสามารถ และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาอาชีพอย่าง

ทั่วถึง เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความมั่นคงของรายได้ สร้างความเชื่อมั่น ทำงานอย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิต และภูมิใจสามารถสร้างรายได้ให้ตัวเอง

I: Infrastructure การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจกับสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมที่รัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมโอกาสการเข้าถึง โครงสร้างพื้นฐานที่ผู้สูงอายุต้องการ มีการจัดระเบียบต่าง ๆ ทางสังคม ให้ความปลอดภัยและสะดวกสบาย

สรุป

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านนันทนาการ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการส่งเสริมอาชีพ/รายได้ ด้านการสาธารณสุข และด้านการศึกษา และภาพรวม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และภาพรวม มีผลต่อคุณภาพผู้สูงอายุในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ เน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาให้มีความยั่งยืนเพื่อสานต่อกิจกรรมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น โดยการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เช่น กำหนดนโยบายที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และภาพรวมประสิทธิภาพในการกิจการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีผลต่อคุณภาพผู้สูงอายุ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ จัดตั้ง

ชมรมผู้สูงอายุ ด้านสาธารณสุข ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุตรวจสุขภาพประจำปี มีชมรมออกกำลังกาย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เนื่องผลการวิจัยเป็นการศึกษาผู้สูงอายุในจังหวัดชัยภูมิเท่านั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับประสิทธิผลของการดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ๆ

2) จากผลการศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาประสิทธิผลระดับจังหวัด อาจไม่สะท้อนถึงปัญหาในระดับพื้นที่ได้ชัดเจน ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแต่ละตำบล ตลอดจนทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของแต่ละพื้นที่

3) จากการศึกษาเป็นการศึกษาประสิทธิผลการกิจที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเท่านั้น ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารองค์การขององค์การปกครองส่วนจังหวัดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ญัฐไพศาล. (2561). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(2), 19–26. สืบค้นจาก <https://journal.bkkthon.ac.th/btu/upload/doc/spit/21/files/19-26.pdf>
- กันนิษฐา มาเต็ม, ปิยนุช ภิญโญ, รัชนิ พจนา, ภาสินี ไทอินทร์ และ พัฒนี ศรีโอสฐ์. (2563). ประสพการณ์ของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังและความแตกต่างระหว่างหญิงและชาย: การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 38(2), 138–147. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jnat-ned/article/view/238977>
- ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*, 41(3), 240–249. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/jph/article/view/8255>
- พระปลัดสมชาย ดำเนิน และ พระมหานันทวิทย์ ชีรภุทโท. (2562). การพัฒนาตัวชี้วัดพัฒนาพลังวิถีพุทธของผู้สูงอายุกลุ่มผู้เกษียณราชการ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(3), 209–228. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/208207>
- พิทยา บวรวัฒนา. (2552). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสฬการพิมพ์.
- พัชรภรณ์ พัฒนะ และคณะ. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เข้าโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สมคิด เทวกระโทก. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย*, (11)1, 157–170.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วณิดา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ และ ราณี พรมานะจิรังกุล. (2540). *เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัดและ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). *สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ. (2563). *รายงานผลสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน พ.ศ. 2563 จังหวัดชัยภูมิ*. ชัยภูมิ: สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ. (2559). *สรุปสถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2559*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://pr.prd.go.th/chaiyaphum/>
- อภินันท์ สนน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริพานุมาศ และ สุรัชย์ ปิยานุกุล. (2559). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, (8)2, 172–188. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/97132>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Mahem. K., & Nuntaboot, K. (2018). The Community's Meanings of The Older People Who Require Assistance: Mae Sariang Municipality, Mae Sariang District, Mae Hong Son Province. *Journal of Nursing Science & Health*, 41(3), 65–76.
- Nualsithong, N., Phuchongchai, T., & Buajan, A. (2020). The Development of Model Activities for Elders' Quality of Life Improvement in Tambon Na Fai, Muang District, Chaiyaphum Province. *Journal of Nursing and Health Care*, 38(1), 42–48.